

Sinikka Selin, Maria Lähteenmäki, Anssi Neuvonen & Oona Ilmolahti

”Syrjitty vähemmistö”: Karjalaisnuorten aktivismi

Jouensuulaisen *Karjalan Heilin* lukijapalstalla julkaistiin tammikuussa 2022 kirjoitus, jossa nostettiin esille karjalaisten opiskelijoiden kokemaa syrjintää. Kirjoittajat väittivät, että opinäytetöitä ohjatessaan opettajat ovat pyrkineet vaintamaan karjalaisuutta koskevia tutkimusintressejä. Karjalaisuutta ei heidän mukaansa ole määritelty karjalaisen yhteisön itsensä hyväksymällä tavalla, yhteisöä ei ole kuultu tutkimusteossa, eikä opiskelijoille ole turvattu syrjinnästä vapaata, yhdenvertaista tilaa.¹ Kannanoton takana oli Karjalazet Nuoret Suomes – Karjalaiset Nuoret Šuomešša -yhdistys (KNŠ), joka julkaisi kirjoituksen myös verkkosivuillaan ja Instagram-tilillään. Siellä se keräsi parissa päivässä yli 500 tykkäystä. Kirjoitus on konkreettinen osoitus nuorten organisoimasta karjalaisuusliikkeestä ja sen linjaamisesta osaksi etnopolitiittista retoriikkaa.

Artikkelissa kartoitamme ja analysoimme karjalankielisten ja karjalaistaustaisten 18–35-vuotiaiden kaupunkimaisissa oloissa elävien nuorten ja nuorten aikuisten mobilisaatiota 2000-luvun Suomessa: millä tavalla nuoret määrittävät kar-

jalaista identiteettiään, ja missä määrin heidän identifikaatioprosessinsa on osa karjalaisuuden näkyväksi tekemistä ja karjalan kielen² aseman parantamista ajavaa yhteiskunnallista liikettä.

Karjalaiseksi voi identifioitua monesta eri lähtökohdasta. Suomessa on perinteisesti korostettu karjalaisten suomensukuisuutta tai nähty karjalaiset osana suomalaisuutta, jolloin karjalaisuus on yhdistetty Etelä- ja Pohjois-Karjalan maakunnassa asuviin ja sinne sukutaustoja omaaviin henkilöihin sekä niin sanotusta luovutetusta Karjalasta talvi- ja jatkosodan seurauksena evakuoituihin siirtokarjalaisiin ja heidän jälkipolviinsa. Tämän artikkelin tutkimuskohteena olevat nuoret näkevät sen sijaan karjalaiset suomalaisista erillisenä kulttuurisena ryhmänä ja vähemmistönä.³ Tähän näkökulmaan liittyy lähes poikkeuksetta karjalan kieli. Laatokan pohjoispuolinen Raja-Karjala⁴ oli merkittävin karjalan kielen puhuma-alue Suomessa ennen toista maailmansotaa,⁵ ja karjalankielisiä on lisäksi tullut Suomeen eri aikoina pakolaisina ja maahanmuuttajina. Merkittävin muuttoaalto Vienan ja Aunuksen Karjalasta Suomeen ajoittuu vuosiin 1917–1922.⁶

1. Maura Häkki & Riina Lagerbom, Opettajat ovat syrjineet karjalaisia opiskelijoita. *Karjalan Heili* 26.1.2022, 6.

2. Kielen kaksi päämurretta ovat livvi eli aunuksenkarjala ja varsinaiskarjala, joka jakautuu edelleen vienankarjalan ja eteläkarjalan murteisiin.

3. Ks. esim. KNŠ:n verkkosivut, UKK. <https://www.karjalazet.fi/ukk/> (12.10.2022).

4. Raja-Karjalalla tarkoitetaan tässä Salmin kihlakuntaa eli Impilahden, Korpiselän, Salmin, Soanlahden, Suistamon ja Suojärven kuntia. Niiden vuoden 1939 yhteenlaskettu asukasluku oli noin 60 000.

5. Vanhastaan karjalaa on puhuttu myös Pohjois-Karjalan itäisimmissä pitäjissä sekä Kuhmon ja Suomussalmen vienalais-kyllissä Kainuussa.

6. Venäjältä tulleiden pakolaisten määrä oli suurimmillaan vuonna 1922, jolloin heitä oli Suomessa noin 33 500. Heistä noin kolmanneksen on arvioitu olleen Vienasta tai Aunukselta lähtöisin olevia karjalaisia. Jatkosodan loppuvaiheessa

Tutkimuskohteenamme olevat nuoret edustavat kolmannen tai neljännen sukupolven karjalaisia, jos Vienasta ja Aunuksesta vuosina 1917–1922 paenneita sekä talvi- ja jatkosodan evakkoja ja pakolaisia nimitetään ensimmäiseksi ja heidän lapsiaan toiseksi sukupolveksi. Tutkittavien sukutaustan kiinnittyminen Raja-Karjalaan on tyypillisintä, olihan sieltä tulleiden karjalaisten muuttoaalto suurin. Vanhastaan Raja-Karjalalle on ollut leimallista monikulttuurisuus ja -kielisyys, sillä seudulla käytettiin karjalan ja suomen lisäksi ruotsia, venäjää, kirkkoslaavia ja saksaa. Kieli ja uskonto kytkeytyivät 1900-luvulle saakka toisiinsa: karjalaa äidinkielenään puhuneet kuuluivat yleensä ortodoksiseen ja suomenkieliset luterilaiseen kirkkoon.⁷

Laajasti katsottuna nykyisten karjalaisnuorten toiminta on nähtävä osana 1970-luvulta lähtien voimistunutta karjalaisliikkeitä. Sen tuloksena esimerkiksi Karjalan Kielen Seura (KKS) sai ajettua läpi asetusmuutoksen, jolla karjala määriteltiin kotoperäiseksi ei-alueelliseksi vähemmistökieleksi 2009. Seura myötävaikuttanut myös siihen, että nykyinen Itä-Suomen yliopisto sai samana vuonna karjalan kielen ja kulttuurin professuurin.⁸ Syksyllä 2021 opetusta karjalan kielessä ja kulttuurissa alettiin tarjota myös avoimessa yli-

opistossa ja etäopintoina, mikä paransi opetuksen saatavuutta merkittävästi. Kurssit saivat heti suuren suosion: johdantokurssille ilmoittautui yli 70 osallistujaa. Monen opiskelijan suvussa oli puhuttu karjalaa, ja heitä motivoi halu oppia sukunsa kieltä ja kulttuuria.⁹ Karjalan kielen näkyvyyttä on edistänyt myös Yleisradion tuottamat karjalankieliset uutiset vuodesta 2015 lähtien.

Kielipainotteisuus näkyy myös hyödyntämässämme nuorten toimintaa kuvaavassa aineistossa. Karjalan kieli on hyvin uhanalainen. Sitä ei ole kirjattu perustuslakiin, sen elvytykseen ei ole suunnattu jatkuvia resursseja, ja sillä ei ole omaa vakaata instituutiota saamen kielten ja romani-kielen tapaan. Karjalan kielen puhujien määrästä Suomessa on erilaisia näkemyksiä, jotka vaihtelevat 5000 ja 11 000 välillä. Lisäksi henkilöitä, jotka ymmärtävät ja osaavat jonkin verran kieltä ja identifioituvat karjalankielisiksi, on arvioitu olevan 20 000.¹⁰ Venäjällä noin 26 000 henkilöä tilastoitiin karjalankielisiksi vuonna 2010, ja etnisiä karjalaisia laskettiin maassa olleen 61 000. Molemmissa lukumäärissä on huomattava lasku aiempaan verrattuna: karjalaa osaavien määrä oli puolittunut alle kymmenessä vuodessa. Kielitaitoisten ikäjakauma on painottunut vanhempiin ikäpolviin.¹¹

Vienasta ja Aunuksesta tuli Suomeen noin 2800 henkilöä. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen karjalaisia on muuttanut Suomeen itärajan takaa. Toivo Nygård, *Itä-Karjalan pakolaiset 1917–1922*. Jyväskylän yliopisto 1980, 61–62, 71–73; Pekka Nevalainen, *Karjalan kansaa valistamassa. Itä-Karjalan pakolaiset opinteillä Suomessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2006, 295; Seija Jalagin, Pelon ja toivon rajalla. Itäkarjalaisten pakolaisuus Suomesta Ruotsiin toisen maailmansodan jälkeen. *Historiallinen Aikakauskirja* 119 (2021), 23–24.

7. Milla Uusitupa, Vesa Koivisto & Marjatta Palander, Raja-Karjalan murteet ja raja-alueiden kielimuotojen nimitykset. *Virtittäjä* 121 (2017), 67, 72–73, 75, 84, 97; Milla Uusitupa & Vesa Koivisto, Monikielinen Raja-Karjala. Teoksessa Leena Kolehmainen, Helka Riionheimo & Milla Uusitupa (toim.) *Ääniä idästä. Näkökulmia Itä-Suomen monikielisyteen*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2020.
8. Seura toimi vuodet 1995–2020. Konkurssiin joutuneen KKS:n toimintaa jatkamaan perustettiin Karjalan kielet ry. Matti Siippainen, Karjalan kieli sai uuden seuran. Karjalan kielet ry tavoittelee samaa valtionrahoitusta kuin talousotkuista epäilty Karjalan kielen seura KKS. *Karjalainen* 7.9.2020; Outi Salovaara, Monia armorikkaita vuosia. *Long Play* 89 (2020), 29–39.
9. Pauliina Tolvanen, Itä-Suomen yliopisto avasi karjalan kielen opinnot kaikille. Pieni kieli innosti heti kymmeniä opiskelijoita. *Yle uutiset* 29.9.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12118508> (12.10.2022).
10. Anneli Sarhimaa, *Vaietut ja vaiennetut. Karjalankieliset karjalaiset Suomessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2017, 112–115; Suomen viides määräaikaisraportti alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanosta. Ulkoasiainministeriö 2017, 14. https://um.fi/documents/35732/0/MinLang_V+raportti_Suomi_2017.pdf/ (12.10.2022). Myös Matti Jeskanen, Karjalan kieli ja karjalankieliset Suomessa. Teoksessa Marjatta Palander & Anne-Maria Nupponen (toim.) *Monenlaiset karjalaiset. Suomen karjalaisten kielellinen identiteetti*. Studia Carelica Humanistica 20. Joensuun yliopisto 2005, 275–278; Tapio Hämynen, Rajakarjalaisen kieliyhteisön rapautuminen ja karjalankielisten määrä Suomessa. Teoksessa Pekka Suutari (toim.) *Karjala-kuvaa rakentamassa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2013, 185; Ismo Björn, Kuka puhuu Karjalasta, puhuuko kukaan karjalaa? Teoksessa Pekka Suutari (toim.) *Karjala-kuvaa rakentamassa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2013, 430.
11. Heini Karjalainen et al., *Karelian in Russia. ELDIA Case-Specific Report*. Studies in European Language Diversity 26. Johannes Gutenberg-Universität Mainz 2013, 20–21, 25. <https://services.phaidra.univie.ac.at/api/object/o:314612/diss/Content/get> (12.10.2022).

Tutkimuksellinen kehys

Raamitamme nuorten toiminnan kansalaisaktivismiin piiriin kuuluvaksi. Se tarkoittaa aloitteellista, itseorganisoituvaa yhteiskunnallista vaikuttamista, jolla pyritään muuttamaan vakiintuneita, epäoikeudenmukaisiksi koettuja käytäntöjä. Ymmärrämme aktivismin laajasti eri tasoilla tapahtuvaksi toiminnaksi: kulttuurisen ja/ tai kielellisen vähemmistön tapauksessa se tarkoittaa niin vähemmistökielestä ja sen uhanalaisuudesta kertomista tuttavapiirissä kuin päätöksentekijöihin vaikuttamista. Kansalaisaktivismi on poliittisoiva tekijä, joka voi johtaa organisoitumiseen yhteiskunnalliseksi liikkeeksi.¹²

Yhteiskunnallisen liikkeen muodostumisessa keskeistä on yksilöiden identifikaatio eli samaistuminen johonkin ryhmään, ryhmän muodostuminen ja ryhmän toiminta yhteiskunnallisena liikkeenä. Nämä ovat rinnakkaisia, yhteen kioutuneita prosesseja eivätkä peräkkäisiä, ajallisesti erotettavissa olevia vaiheita. Identifikaatio ei edellytä selvärajaisen ryhmän olemassaoloa, vaan ryhmä ja toiminta voivat syntyä identifikaation ympärille. Toiminta yhteiskunnallisena liikkeenä puolestaan rakentaa edelleen ryhmään kuuluvien yksilöiden identifikaatiota.¹³

Termi identifikaatio kuvaa laajalti käytetyin kollektiivisen identiteetin käsitettä paremmin sitä, että ihmisen itseymmärrys on aktiivista ja jatkuvaa tekemistä eikä jotain valmiiksi tulevaa, ennalta määrättyä ja pysyvää. Identifikaatio riippuu ihmisen tulkinnoista: joitain teemoja tai asioita valitaan merkitykselliseksi, kun taas joitain muita tekijöitä unohdetaan tietoisesti tai tiedostamatta. Myöskään identifioitumisen kohde ei pysy muuttumattomana, vaan ihmisten iden-

tifikaatioprosessit muokkaavat samaistumisen kohdetta.¹⁴

Yksilöiden identifikaatio ja ryhmänmuodostus vahvistavat toinen toisiaan ryhmää koskevien narratiivien kautta. Niihin haetaan aineksia menneestä, ja etenkin etnisten ja kulttuurivähemmistöjen mobilisaatioon liittyy usein yhteiskunnassa vallalla olevan historiakäsityksen haastaminen. Rakennetut narratiivit eivät taltioi menneisyyttä sellaisenaan, vaan valikoivat sieltä itselleen sopivia aineksia. Narratiivien rakentaminen ei ole ennalta määritelty kokonaisuus vaan prosessi, johon liittyy kategorisointeja, sisään- ja ulosulkemistä ja toimintaa omien intressien turvaamiseksi. Ryhmän narratiivin rakentamisessa on usein keskeistä eronteko "meihin" ja "muihin". Kertomus tarjoaa käyttövoimaa nykyhetken yhteiskunnallisille tavoitteille pyrkien osoittamaan, mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan tai mitä pitäisi tapahtua.¹⁵

Viittaamme nuoriin karjalaisiin ryhmänä, mutta vähemmistöidentifikaatio ei muodosta henkilöistä yhtenäistä ja yhdenmielistä toimijaa. Ihmisiä ei voida jaotella tämänkaltaisen identifikaation perusteella selvästi rajatuiksi joukoiksi, mutta identifikaatio voi toimia ryhmänmuodostuksen perustana.¹⁶ Liikkeeksi organisoituvan ryhmän menestys riippuu siitä, onnistuuko sen ydinjoukko mobilisoimaan muita osallistujia sekä saamaan poliittisia liittolaisia, julkisuutta ja lisää resursseja.¹⁷

Lähdeaineisto ja menetelmät

Yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimuksessa on käytetty usein haastatteluja tavoittamaan yksilöiden näkökulma. Avoimen ja joustavan haastatte-

12. Mm. Pertti Lappalainen, Kansalaisaktivismi. Jyväskylän yliopisto, <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kansalaisaktivismi> (12.10.2022).

13. Alberto Melucci, *Challenging Codes. Collective Action in the Information Age*. Cambridge University Press 1996, 69–70; Pekka Kaunismaa, Keitä me olemme? Kollektiivisen identiteetin käsitteellisistä lähtökohdista. *Sociologia* 34 (1997), 223.

14. Rogers Brubaker & Frederick Cooper, "Identiteetin" tuolle puolen. Teoksessa Rogers Brubaker, *Etnisyys ilman ryhmiä*. Vastapaino 2013, 60–61, 73.

15. Kaunismaa 1997, 226–228; Joseph E. Davis, Narrative and Social Movements. The Power of Stories. Teoksessa Joseph E. Davis (toim.) *Stories of Change. Narrative and Social Movements*. State University of New York Press 2002, 11–14, 24; John Steadman Rice, "Getting our Histories Straight". Culture, Narrative, and Identity in the Self-help Movement. Teoksessa Joseph E. Davis (toim.) *Stories of Change. Narrative and Social Movements*. State University of New York Press 2002, 80–82.

16. Rogers Brubaker, *Etnisyys ilman ryhmiä*. Teoksessa Rogers Brubaker, *Etnisyys ilman ryhmiä*. Vastapaino 2013.

17. Ks. Leo Stranius, Epämuodollinen kansalaistoiminta. Järjestötoiminnasta kevytaktivismiin. Teoksessa Tomi Kankainen et al., *Suomalaiset osallistujina. Katsaus suomalaisen kansalaisvaikuttamisen tilaan ja tutkimukseen*. Oikeusministeriö 2009, 144, 146.

Taulukko 1.

Tutkimuksessa on käytetty yhdeksän avainkertojan tuottamaa kolmentyyppistä lähdeaineistoa. Nimet ovat pseudonyymejä ja numerot viittaavat Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa järjestetyn ”Karjalaisuus 2000-luvulla” -muistitietokeruun vastauksiin.

Nimimerkki	Teemahaastattelu	Keruuaineisto	Sosiaalisen median julkaisut
Auri			x
Elmi	x		x
Jouki	x		
Lumo/29	x	x	
Paju	x		
Venni	x		
1		x	
4		x	
75		x	

lun kautta voidaan avata sekä liikkeeseen osallistumista ja siinä toimimista että niitä merkityksiä, joita henkilöt antavat toiminnalleen.¹⁸ Tässä nuorten karjalaisten mobilisaatiota analysoidaan yhdeksän avainkertojan kautta, joista viisi on tunnistettavasti Karjalazet Nuoret Suomes – Karjalaiset Nuoret Šumešša -yhdistyksen jäseniä. Lähdeaineisto muodostuu haastattelujen lisäksi keruuaineistosta ja sosiaalisen median julkaisuista. Avainkertojen anonymiteetin turvaamiseksi keruuaineisto- ja haastatteluviittauksissa ei mainita tarkkoja paikkakuntia eikä henkilöiden oikeita nimiä.¹⁹

Teemahaastattelut tehtiin joulukuussa 2019. Haastateltavat valittiin syys-lokakuussa 2019 toteuttamamme 15–35-vuotiaille karjalaiseksi itsensä kokeville nuorille ja nuorille aikuisille suunnatun verkkokyselyn vastaajista. Kyselyyn vastanneista 174 henkilöstä haastatelimme kaikkiaan 16 henkilöä, jotka edustivat eri-ikäisiä ja eri sukupuolisia henkilöitä, eri järjestöihin kuuluvia

ja järjestöihin kuulumattomia sekä monesta eri lähtökohdasta karjalaisuuteen identifioituvia.²⁰ Haastateltavien valintaan vaikutti myös se, miten laajasti henkilöt olivat vastanneet kyselyn avokysymyksiin. Tässä tutkimuksessa analysoidaan viittä haastattelua, joissa nuori identifioitui karjalaisuuteen nähden karjalaiset suomalaisista erillisenä ryhmänä.²¹

Haastatellut viisi nuorta olivat 21–28-vuotiaita ja asuivat yliopistokaupungeissa, yhtä lukuun ottamatta Etelä-Suomessa. Henkilön identifioitumista karjalaisuuteen käsiteltiin haastatteluissa monesta eri näkökulmasta. Valitsimme teemat ja kysymykset niin, että haastateltava sai mahdollisimman vapaasti kertoa omia kokemuksiaan ja näkemyksiään.²²

Keruuaineisto koostuu tutkimushankkeemme yhdessä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa 1.12.2018–30.6.2019 järjestämän ”Karjalaisuus 2000-luvulla” -muistitietokeruun²³ vastauksista. Saaduista 82 vastauksesta valittiin analysoida

18. Donatella della Porta, In-depth interviews. Teoksessa Donatella della Porta (toim.) *Methodological Practices in Social Movement Research*. Oxford University Press 2014, 231–232.

19. Keruuaineisto on muodostunut ennen yhdistyksen perustamista, minkä vuoksi kaikista avainkertoista ei tiedetä, kuuluvatko he yhdistykseen.

20. Levitimme tietoa kyselystä 17 karjalaisjärjestön kautta, mutta se tavoitti runsaasti myös järjestöihin kuulumattomia: kyselyyn vastanneista yli 60 % ei kuulunut vastaushetkellä karjalaisjärjestöön. Kaikkiaan 55 vastaajaa antoi yhteystietonsa haastattelua varten.

21. Näiden viiden lisäksi yksi haastateltu erotti karjalaiset suomalaisista. Hän ei itse haastatteluhetkellä kokenut voivansa samaistua karjalaisuuteen näin, vaikka arveli, että jossain vaiheessa voi identifioitua karjalaisuuteen myös tällä tavalla.

22. Neljä haastattelua tehtiin kirjastojen kokoustiloissa, ja nämä olivat pituudeltaan 1,5–2,5 tuntia. Yksi etäyhteydellä toteutettu haastattelu kesti tunnin. Kaikki haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin.

23. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2000-luvun karjalaisuus on osa jokapäiväistä elämää. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2020. <https://www.finlit.fi/ajankohtaista/uutiset/2000-luvun-karjalaisuus-osa-jokapaivaista-elamaa> (21.2.2023).

taviksi neljä alle 35-vuotiasta avainkertojaa, jotka käsittelivät karjalaisuutta kulttuurisen vähemmistön näkökulmasta. Kirjoittajat olivat 20–28-vuotiaita. Keruun kuvauksessa oli esitetty aiheita ja kysymyksiä kirjoittamisen tueksi, mutta kyseiselle aineistolle tyypillisesti vastaukset olivat vapaa-muotoisia ja erosivat toisistaan painotuksiltaan. Niiden pituus vaihteli puolesta sivusta viiteen sivuun, ja kaksi niistä oli kirjoitettu karjalaksi.²⁴

Kolmas aineistokokonaisuutemme koostuu kahden nuoren *sosiaalisen median julkaisuista*: nimimerkki Elmin karjalan kieleen tai karjalaisuuteen liittyvät 193 Twitter-twiittiä ajalta 1.9.–31.12.2021 sekä nimimerkki Aurin kuvanjakopalvelu Instagramissa (IG) ja mikroblogipalvelu Twitterissä julkaisema materiaali.²⁵ Kyseisten henkilöiden some-tilit valittiin aktiivisen julkaisu-tahdin ja suurten seuraajamäärien perusteella. Lisäksi lähdeaineistona on käytetty Karjalazet Nuoret Suomes – Karjalaiset Nuoret Šuomešša -yhdistyksen verkkosivuja.²⁶ Sosiaalinen media on karjalaisnuorten aktivismin pääasiallinen areena, vaikka he toimivat myös perinteisempien vaikuttamiskanavien, kuten mielipidekirjoitusten ja poliittisten puolueiden kautta. Yksittäisten aktivistien tekstit eivät ole yhdistyksen tai muun laajemman ryhmän kannanottoja, minkä vuoksi eri yksilöiden ja yhdistyksen kautta voi tulla julki ristiriitaisiakin näkemyksiä.

Sosiaalisen median julkaisujen analysoinnissa on tiedostettu viestikanavan erityispiirteet, jotka liittyvät muun muassa verkkovälitteisyyteen ja multimodaalisuuteen eli kuvan, videon, tekstin, puheen ja musiikin yhdistelemiseen. Vaikka

visuaalisilla elementeillä ja esimerkiksi musiikki-valinnoilla on merkittävä vaikutus siihen, miten sosiaalisen median käyttäjä tulkitsee näkemäänsä, kuulemaansa ja lukemaansa, pitäydymme tekstien eli puheen ja kirjoituksen analyysissa.²⁷ Sosiaalinen media on tutkimuksessamme yksi lähdeyyppi eikä tutkimuskohde itsessään.²⁸

Karjalaiseksi herääminen

Tutkimuksen kohteena olevat nuoret ovat lapsesta asti olleet tietoisia karjalaisesta sukutaustastaan, mutta he eivät olleet aina mieltäneet itseään karjalaisiksi lukuun ottamatta Pohjois-Karjalassa varttunutta Elmiä. Karjalaisuus oli läsnä heidän lapsuudessaan ennen kaikkea isovanhempien kautta. Omien vanhempien identifiointuminen karjalaisiksi ei yleensä ollut yhtä selvää. Esimerkiksi Lumon mukaan karjalaisuus ”ei oo ollut silleen pinnalla, tai että siitä olisi puhuttu”, ja että hän oli ajatellut kodin karjalaisuuteen liittyvien esineiden olleen ”vain” mumminsa perintöä. Toinen nuori kertoi isänsä olleen ”hyvin ylpeästi ja voimakkaasti karjalainen” perhepiirissä, mutta ei julkisesti.²⁹ Ymmärrys omasta karjalaisuudesta liittyi nuorilla tiedon lisääntymiseen omasta sukutaustasta tai karjalan kielestä ja karjalaisuudesta. Esimerkiksi Elmin mielenkiinnon oli herättänyt lukioaikana tieto siitä, että hänen iso-isänsä äidinkieli oli ollut karjala. Venni puolestaan oli alkanut pohtia asiaa muutettuaan 19-vuotiaana maaseutumaisesta kasvuympäristöstään kaupunkiin, missä ”ei ollutkaan kavereita,

24. Itä-Suomen yliopiston karjalan kielen ja kulttuurin professori Vesa Koivisto käänsi nämä kaksi tekstiä suomeksi tutkimusta varten, mistä kiitos hänelle.
25. Sosiaalisen median kontekstissa henkilöiden anonymisointi on vaikeaa. Molemmat antoivat sähköpostitse luvan käyttää heidän näissä kanavissa julkisilla tileillään julkaisemaansa materiaalia tässä tutkimuksessa tietoisina siitä, että heidän käyttäjäprofiilinsa ja nimensä voivat olla tunnistettavissa. Lähdeaineistoon on otettu Aurin 1.9.–31.12.2021 julkaisemat 44 karjalan kieleen ja karjalaisuuteen liittyvää twiittiä sekä syyskuussa 2021 Instagramissa olleet ja 1.10.–31.12.2021 julkaistut karjalan kieleen ja karjalaisuuteen liittyvät 21 IG-julkaisua, 124 IG-kelaa ja 10 IG-videota sekä yhteentoista eri teemaan liittyvää IG-kohokohtaa. Aurin Instagramin keloina julkaistut lyhyet videot on pääosin julkaistu aiemmin TikTokissa, jossa hän oli julkaissut vuoden 2021 loppuun mennessä yhteensä 538 videota. Elmillä oli joulukuussa 2021 Twitterissä noin 7 000 seuraajaa ja hän julkaisi pääosin suomeksi, joskus karjalaksi. Aurilla oli joulukuussa 2021 IG:ssä vajaat 3000 ja TikTokissa noin 11 000 seuraajaa, ja hän käytti julkaisuissaan yleisimmin suomea, mutta myös karjalaa ja englantia.
26. Yhdistyksen sosiaalisen median kanavat eivät sopeineet pääasiallisiksi lähteiksi sen takia, että vuonna 2021 lähes kaikki twiitit olivat uudelleentwiitauksia ja IG:ssä yhdistys julkaisi suhteellisen harvoin verrattuna sen aktiivisimpiin jäseniin. KNŠ:n sometileillä oli syksyllä 2021 Aurin ja Elmin tileihin verrattuna huomattavasti vähemmän seuraajia.
27. Susanna Paasonen, Ihmisiä, kuvia, tekstejä ja teknologioita. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Vastapaino 2013, 37–40.
28. Lorenzo Mosca, *Methodological Practices in Social Movement Online Research*. Teoksessa Donatella della Porta, *Methodological Practices in Social Movement Research*. Oxford University Press 2014, 397–398.
29. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkisto, perinteen ja nykykulttuurin kokoelma (SKS KRA), Karjalaisuus 2000-luvulla 1.

naapureita tai perheenjäseniä, joilla se karjalaisuus näkyisi”.

Karjalaisuuteen identifioitumisessa moni korosti muihin samankaltaisessa tilanteessa oleviin nuoriin tutustumista sosiaalisen median välityksellä.³⁰ Auri kertoi liittäneensä pitkään karjalaisuuden vanhempaan sukupolveen ja ajatelleensa, että se ei kuulunut hänelle.³¹ Käsitse mullistui sosiaalisen median ansiosta:

Sitten kun mä löysin tuolta somesta, että on muita karjalaisia nuoria, että se ei oo mikään niin sanottu kuollut etnisyys tai kuollut kansallisuus, että on oikeasti ihmisiä, jotka on karjalaisia nykypäivässä. Niin sit mulle tuli semmonen olo, että oho, tai semmonen tosi valaistunut (...) sit mä tajusin, että mä oon karjalainen.³²

Omaa itseä ja sukutaustaa koskevat pohdinnat saivat nimen ja henkilökohtainen pohdinta tuli osaksi laajempaa ilmiötä. Sosiaalinen media tarjosi karjalaisnuorille vaihtoehtojulkisuuden areenan, jossa he saattoivat kehittää ja levittää yleisestä diskurssista poikkeavan tavan puhua karjalaisuudesta.³³ Se ei ollut nuorille enää vain juuria ja sukutaustaa, vaan he itse identifioituivat karjalaisiksi.

Karjalaisnuoret kertoivat karjalaisuuden olevan arjessa läsnä sosiaalisen median julkisten, kaikille avoimien kanavien ja suljettujen ryhmien kautta.³⁴ Nuoret tuottivat sisältöä blogeihin sekä Twitteriin, Instagramiin ja TikTokiin sekä mainitsivat seuraavansa Facebookissa karjalaisuusaiheisia ryhmiä, joista jotkut olivat suljettuja. Discord-palvelussa toimi suljettu ryhmä, jonka suuri merkitys tuli esiin seuraavassa:

Mulla se [karjalaisuus] tulee kaikkein eniten siinä, että aina ku kännykkä tärisee taskussa, niin siellä on aina joku, joka sanoo jotain. Ehkä suomeksi, ehkä karjalaksi, ehkä sekä että. (...) kun meitä on kuitenkin nyt niin paljon siinä ryhmässä jo, että ehkä kahdeksan kertaa kymmenestä, kun se kännykkä tärisee, niin se on Karjala-ryhmässä jotain.³⁵

Ryhmän ansiosta karjalaisuus kulki nuorten arjessa mukana jatkuvasti, vaikka he eivät tavanneet usein kasvokkain. Virtuaalisen yhteisön merkitystä kuvasti, että Jouki vertasi sitä toiseksi perheekseen ja nuoret puhuivat haastatteluissa meistä. Yhteisö vastasi inhimilliseen ryhmään kuulumisen tarpeeseen. Päivittäinen viestittely ja muiden viestien seuraaminen vahvistivat nuorten identifikaatiota, ja se oli monelle tärkeä kanava karjalan kielen opiskelun kannalta. Yhteisön tuki rohkaisi ujompiakin tuomaan esiin karjalaisuutta ja tekemään aktivismia.³⁶

Kaikki avainkertoajat eivät kuitenkaan kuuluneet Discord-ryhmään, eikä sosiaalisen median suuri rooli ollut kaikkien mieleen. Eräs kertojista koki, ettei sosiaalisen median kautta voinut päästä syvälliseen yhteyteen ihmisten kanssa.³⁷ Eräs haastatelluista, Paju, ei maininnut sosiaalista mediaa haastattelussa lainkaan. Hänen karjalaisuutensa kiinnittyi ennen kaikkea Karjalan Sivistysseuran alaostaston toimintaan, johon hän oli osallistunut lapsesta asti isoäitinsä ja tämän sisarusten kanssa. Vienankarjalaisia ja Pohjois-Karjalaan juontuvia juuria omaava Paju oli tässä mielessä poikkeuksellinen avainkertoajien joukossa, sillä nuoret pikemmin ottivat etäisyyttä vakiintuneisiin karjalaisjärjestöihin.³⁸

30. Jouki; Lumo; Venni.

31. Aurin kommentti IG-kelaansa 25.2.2021.

32. Aurin IG-kohokohta Haastikset.

33. Nancy Fraser, Uusi katse julkisuuteen. Vallitsevan demokratian arvostelua. Suomentanut Veikko Pietilä. *Media & viestintä* 32 (2009), 16–18. Alkuperäisartikkeli Rethinking the public sphere. A contribution to critique of actually existing democracy julkaistu teoksessa Craig Calhoun (toim.) *Habermas and the Public Sphere*. The MIT Press 1992; Ulla Savolainen, Karina Lukin & Anne Heimo, Omaehtoisen muistamisen materiaalisuus ja monimediaisuus. Muistitietotutkimus ja uusmaterialismi. *Elore* 27 (2020).

34. Jouki; Lumo; Venni; SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 1 ja 4.

35. Lumo.

36. Jouki; Lumo; KNŠ:n IG-video 12.4.2021, 1:05:00–1:10:00; Sarhimaa 2017, 180–184.

37. SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 75.

38. Vuonna 1906 perustetulla Karjalan Sivistysseuralla alaostastoineen ja siirtokarjalaisten vuonna 1940 perustamalla Karjalan Liitolla jäsenseuroineen on aiemmin ollut voimakkaan poliittisia tavoitteita. Ne ovat kuitenkin vuosikymmenten saatossa karsituneet tai kysymykset ovat muuttuneet epäajankohtaisiksi, ja organisaatiot ovat kehittyneet kulttuuri- ja harrastusjärjestöjen suuntaan. Karjalan Liitto, Karjalan Liiton historiaa. <https://www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/karjalan-liiton-historia> (12.10.2022); Karjalan Sivistysseura, Seura vuosien saatossa. <https://www.karjalansivistysseura.fi/yhdistys/seura-vuosien-saatossa/> (12.10.2022).

Nuoret halusivat kieli- ja kulttuuritoiminnan ohella osallistua julkiseen keskusteluun ja vaikuttaa laajemmin yhteiskunnassa,³⁹ mikä näkyi heidän aktivismissaan ja järjestäytymisessään omaksi yhdistykseksi. Discord-ryhmässä syntyi loppukesällä 2019 ajatus alle 35-vuotiaiden karjalaisyhdistyksestä, ja marraskuussa 2019 perustettiin Karjalazet Nuoret Suomes – Karjalaiset Nuoret Šuomešša. Nuoret halusivat monipuolistaa yleistä käsitystä karjalaisuudesta tekemällä karjalaksi sisältöä sosiaaliseen mediaan ja tuomalla karjalaisuudesta esiin muitakin puolia kuin menetetyt kotipaikan nostalgisen muistelun, sota-ajan ja evakkotaipaleen, jotka he liittivät läheisesti etenkin Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen toimintaan. Nuoret tunnustivat aiempien järjestöjen merkityksen, mutta olivat huolissaan siitä, että ne eivät tavoittaneet heidän ikäisiään riittävästi.

KNŠ ei ole ensimmäinen nimenomaan nuorille suunnattu karjalaisjärjestö. Aiemmin Karja-

■ Kuva 1. Karjalaisuus on läsnä nuorten arjessa monin eri tavoin. Se voi ilmetä innokkaana käsityöharrastamisena, karjalankielisen kirjallisuuden lukemisena, toimintana sosiaalisessa mediassa ja Karjalasta muistuttavina esineinä – kuten tässä Uuksunjoki-aiheisena hiirimattona. Lähde: Yksityiskokoelma.

lan Liiton jäsenyhdistysten osana ollut nuorisotoiminta erkaantui vuonna 1980 Karjalaisen Nuorisoliiton alla toimiviksi jäsenseuroiksi. Vuonna 2021 Nuorisoliitolla oli 27 jäsenseuraa, joiden toiminta keskittyi perinnekulttuuriin, muun muassa kansantanssiin.⁴⁰ KNŠ toimii Karjalaisen Nuorisoliiton ulkopuolella itsenäisenä valtakunnallisena edunvalvonta- ja kulttuurijärjestönä. Järjestäytymällä omaksi yhdistykseksi nuoret saivat itse määrittellä tavoitteet ja ajaa esimerkiksi karjalan kielen aseman parantamista itse valitsemillaan keinoilla.⁴¹

Kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana KNŠ kasvoi nopeasti jäsenmäärältään ja sai enem-

39. Elmi; Lumo; Venni.

40. Liiton jäsenseuroissa toimii aktiivisesti noin 2000 jäsentä. Karjalainen Nuorisoliitto, Jäsenseurat. <https://www.karjalainennuorisoliitto.fi/meista/jasenseurat/> (12.10.2022).

41. Elmi; Jouki; Lumo; Venni.

män huomiota julkisuudessa kuin sen perustajat olivat ennakoineet. Maaliskuussa 2022 yhdistyksen Twitter-tiliä seurasi lähes 1200 ja Instagram-tiliä yli 4200 ihmistä – enemmän kuin monen eduskuntapuolueen nuorisjärjestöä kuvanjakopalvelussa. Järjestön ja sen jäsenten aktiivisuus sosiaalisessa mediassa poiki näkyvyyttä perinteisessä mediassa.⁴² Alkuvuodesta 2022 yhdistyksellä oli lähes 200 jäsentä. Koronapandemian vuoksi yhdistys oli järjestänyt verkkotapahtumia aiheinaan muun muassa karjalainen musiikki, kielipolitiikka ja vähemmistöstressi. Yhteistyötä KNŠ teki muun muassa saamelaisnuorten Suoma Sámi Nuorat -yhdistyksen kanssa.⁴³

Kielen ja sukutaustan keskeisyys

Vaikka osa nuorista vertasi karjalaisuuteen identifiointumista valaistumiseen tai heräämiseen, identifikaatio oli pohdinnan ja epävarmuuden sävyttämä aikaa vaatinut prosessi. Esimerkiksi Lumo oli pohtinut kuukausia kestäneen identifikaatioprosessin aikana, kuinka tarkkoja karjalaiset olivat karjalaisuuden määrittelyssä, ja voisiko hän olla yhtä aikaa suomalainen ja karjalainen. Elmi puolestaan kertoi kokeneensa identiteettikriisiin saatuaan enemmän tietoa karjalaisuudesta ja mainitsi ”kriiseilyn” olevan hyvin yleistä karjalankielisiksi karjalaisiksi itsensä mieltävillä. Hän arveli tämän johtuvan ristiriidasta oman sukutaustan karjalankielisyyden ja suomalaiskansallisessa identiteettirakennustyössä käytettyjen, suomalaisten yhtenäisyyttä korostavien mielikuvien välillä.

Karjalan kielen periytyminen harvinaistui nopeasti pakolaisuuden tai evakkouden myötä

muun muassa karjalan kielen vierokunnan ja käytännönläheisten kommunikointiin liittyvien syiden takia. Raja-Karjalassa ortodoksien ja luterilaisten väliset avioliitot olivat yleistyneet 1920-luvun alusta lähtien – ensin vähitellen ja evakkouden jälkeen nopeasti, mikä pienensi karjalan kielen käyttöalaa.⁴⁴ Tähän vaikutti myös se, että karjalan suhde suomeen oli häilyvä karjalankielisille evakoille ja heidän lapsilleen: omaa kieltä kutsuttiin paitsi karjalan kieleksi, myös karjalan murteeksi tai rajamurteeksi. Venäjän kieleen liittyvässä kontekstissa he saattoivat ilmoittaa puhuvansa suomea.⁴⁵ Kukaan nuorista ei ollut oppinut karjalan kieltä lapsena, mutta sitä oli saatettu käyttää yksittäisinä sanoina tai lausahduksina.⁴⁶

Omaa karjalaisuutta koskeva epävarmuus ja pohdinta liittyivät osin kielitaidon puutteeseen. Kielen ajatellaan olevan kulttuurin ydinaluetta, minkä vuoksi kielen osaamista voidaan pitää ehtona etnisen ryhmän täysimääräiselle jäsenyydelle. Esimerkiksi saamelaismäärittelyssä⁴⁷ kieli on tärkeä kriteeri Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa.⁴⁸ Kielen ja etnisyyden vahva liitto näkyi myös Petroskoin karjalaisista tehdyssä tutkimuksessa: karjalan jo lapsuudessaan oppineita pidettiin todellisempina karjalaisina kuin muita.⁴⁹ Eräs nuori kertoiikin: ”Alussa häpesin vähän, kun ’vanhat karjalaiset’ täällä Suomessa moittivat minua siitä, että en puhu oikein (samalla tavoin kuin nimenomaan heidän isoäitinsä puhui)”⁵⁰ Karjalan kielen opiskelu on tärkeä osa nuorten karjalaisuutta.⁵¹

Kielen lisäksi karjalaisnuorille oli tärkeää sukutaustan tunteminen. Kaikki keruuseen vas-

42. KNŠ:n IG-video 19.8.2021, 49:30–50:30.

43. KNŠ:n puheenjohtaja Tuomo Kondien sähköposti Sinikka Selinille 22.9.2021; KNŠ:n verkkosivut, Tapahtumat. <https://www.karjalazet.fi/tapahtumat/> (12.10.2022); KNŠ:n jäsenrekisterinhoitaja Laura Hirvosen sähköposti Sinikka Selinille 8.3.2022.

44. Heli Kananen, *Kontrolloitu sopeutuminen. Ortodoksinen siirtoväki sotien jälkeisessä Ylä-Savossa (1946–1959)*. Jyväskylän yliopisto 2010, 89–90, 188–189, 202–204; Sarhimaa 2017, 99–100, 123.

45. Kaija-Helena Heikkinen, *Karjalaisuus ja etninen itsetajunta. Salmin siirtokarjalaisia koskeva tutkimus*. Joensuun yliopisto 1989, 350–351; Uusitupa & Koivisto 2020.

46. Elmi; Venni.

47. Määrittelmä koskee varsinaisesti kriteerejä, joiden perusteella voi tulla hyväksytyksi Saamelaiskäräjien vaaliluetteloon eikä saamelaisuutta sinänsä.

48. Ulla Aikio-Puoskari, Kielten ja kulttuurien risteysasemalla. Kysymyksiä saamen kielestä ja identiteetistä. Teoksessa Sirkka Laihiala-Kankainen, Sari Pietikäinen & Hannele Dufva (toim.) *Moniääninen Suomi. Kieli, kulttuuri ja identiteetti*. Jyväskylän yliopisto 2002, 91–92.

49. Julia Litvin, Etnisyys ja sukupuoli karjalaisnaisten identiteettipuheessa Petroskoissa. Teoksessa Pekka Suutari & Olga Davydova-Minguet (toim.) *Joustavat etnisyydet. Identiteettiprosessit Venäjän Karjalassa*. Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura 2019, 151–153.

50. SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 75.

51. SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 1, 4, 29 ja 75; Elmi; Jouki; Lumo; Paju; Venni.

tanneet aloittivat kertomalla karjalaisesta sukutaustastaan, mikä oli erittäin yleinen puheenaihe myös nuorten keskustelufoorumeilla.⁵² Isovanhempien evakkokokemusten kautta nuoret liittyivät karjalaisuuteen sellaisia määreitä kuin juurettomuus, kodittomuus, nomadisuus ja ylisukupolviset traumat.⁵³ Evakat itse ovat kuvailleet evakkoutta myös voimavaraksi menetyksen ja ulkopuolisuuden kokemuksista huolimatta.⁵⁴ Aiempien sukupolvien traumojen on arvioitu vaavaan jälkipolvia erityisesti silloin, jos nämä eivät tiedä traumojen syistä.⁵⁵

Eräs karjalaisnuori kertoi käsityksen omasta karjalaisuudesta syntyneen ja muotoutuneen toistuvan muistelun kautta. Merkityksellisimpiä hänelle olivat isoisan perheen kokemukset, sillä he kuuluivat niihin rajakylissä asuneisiin, joita Suomen valtio ei evakuoanut ajoissa ennen talvisodan syttymistä.⁵⁶ Evakkoon lähtemisestä nuoret kertoivat vakiintunein sanankääntein, mikä vahvisti käsitystä siitä, että asiasta oli puhuttu paljon. Muistot lujittuvat toistamalla ja jakamalla.⁵⁷ Eräälle nuorelle isoäidin evakkomatka oli kiteytynyt tarinaan siitä, kuinka suomalaissotilas oli nostanut puolivuotiaan isoäidin ilmaan sanoen: ”Katsokaa miehet – näiden puolesta me taistellaan.”⁵⁸

Nuoret viittasivat myös sukulaistensa uusilla asuinpaikoillaan kokemaan syrjintään ja kiusaamiseen, jotka ovat alkaneet nousta julkiseen keskusteluun vasta 1990-luvulta lähtien.⁵⁹ Karjalaisnuoret kertoivat omaistensa työnsaantivaikeuksista, koulu-kiusaamisesta ja ”ryssäksi” nimittelystä, joiden takia karjalaisuutta oli peitelty tai tuotu

■ Kuva 2. Nuoret mielsivät karjalaisuuden ja ortodoksisuuden olevan kontekstista ja henkilöstä riippuen erillisiä tai yhteen punoutuneita. Monilla karjalaisnuorilla oli yhtymäkohtia ortodoksisen kirkkoon, sillä joko he itse tai heidän sukulaisensa kuuluivat siihen. Kuvassa näkyy ortodoksisen kirkon suurimman juhlan pääsiäisen herkkuja: kulitsa on koristeltu kirkkoslaavinkielisen pääsiäistervehdyksen ”Kristus nousi kuolleista!” lyhenteellä XB ja pasha on viimeistelytuohuksella. Lähde: Yksityiskokoelma.

esiin vain rajatusti.⁶⁰ Evakoista erityisen alttiita kielteiselle kohtelulle olivat Raja-Karjalasta lähteneet karjalankieliset ortodoksit ja heidän jälkeläisen-

52. Elmi; Venni.

53. Elmi; Jouki; SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 75.

54. Outi Fingerroos & Ulla Savolainen, Luovutetun Karjalan ylirajainen muisti. Teoksessa Pirkko Kanervo, Terhi Kivistö & Olli Kleemola (toim.) *Karjalani, Karjalani, maani ja maailmani. Kirjoituksia Karjalan menetyksestä ja muistamisesta, evakoiden asuttamisesta ja selviytymisestä*. Siirtolaisuusinstituutti 2018, 166.

55. Ann Phoenix, Humanizing racialization. Social Psychology in a Time of Unexpected Transformational Conjunctions. *British Journal of Social Psychology* 61 (2022), 3-4.

56. SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 75.

57. Leena Rossi, Muisti, muistot ja muistotietohistoria. Teoksessa Asko Nivala & Rami Mähkä (toim.) *Tulkinnan polkuja. Kulttuurihistorian tutkimusmenetelmiä*. k&h Turun yliopisto 2012, 63.

58. SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla 29.

59. Esimerkiksi Pirkko Sallinen-Gimpl, *Siirtokarjalainen identiteetti ja kulttuurien kohtaaminen*. Suomen muinaismuistoyhdistys 1994; Tarja Raninen-Siiskonen, *Vieraana omalla maalla. Tutkimus karjalaisen siirtoväen muistelukerronnasta*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1999.

60. Elmi; Jouki; Lumo; Paju, Venni; SKS KRA, Karjalaisuus 2000-luvulla, 1 ja 75.

sä.⁶¹ Nuorten kuvauksissa ei aina ollut erotettavissa se, mikä oli tapahtunut heidän sukulaisilleen ja mikä liittyi yleisemmin heidän käsityksensä evakkojen kohtelusta. Esimerkiksi Jouki kertoi isoäitinsä perheen asuneen Pohjanmaalla 1930-luvulla, mutta palanneen syrjinnän tähden Karjalaan. Sodan syyttyä perhe oli lähtenyt evakkoon, eikä karjalaisuutta enää tuotu julkisesti esiin. Jouki selitti tätä sillä, että ”kyllähän siinä oli myös sitä juttua, että ne tulee ja vie meidän maat”. Kuitenkin muutoin haastattelussa Jouki harmitteli sitä, etteivät isoäiti ja tämän äiti olleet puhuneet hänelle karjalaisuudesta tai siihen liittyvistä kokemuksista. Karjalaisia ryhmänä koskevasta narratiivista poimittiin aineksia täydentämään ja selittämään oman sukutaustan kertomusta niiltä osin, kun tietoa ei ollut. Henkilö liitti oman kertomuksensa osaksi suurempaa tarinaa vahvistaakseen karjalaisidentifikaatiotaan.⁶²

Iloista ja kantaottavaa someaktivismia

Sosiaalisen median julkiset viestit loivat ja vahvistivat osaltaan karjalaisnuorten yhteenkuuluvuutta, mutta ne suunnattiin myös yhteisön ulkopuolelle levittämään tietoa karjalaisuudesta. Aktivistien julkaisut voidaan jaotella kahteen: osa esitteli karjalan kieltä ja karjalaista kulttuuria iloisessa tai neutraalissa valossa, kun taas toinen osa oli poliittista, vahvasti kantaottavaa ja valistavaa. Edellistä edusti pitkälti esimerkiksi Lumon ”pieni arjen kielipoliittinen teko”, karjalankielinen Instagram-tili, jonka hän oli naputellut seuraamaan mahdollisimman monia Karjala-aiheisia seuroja ja kansantanssiyhdistyksiä saadakseen nämä seuraamaan omaa tiliään. Julkaisut olivat kuvavalinnoiltaan ja teksteiltään arkisia ja iloisia, ja Lumo jakoi ne myös Facebook-tilillään. Lumon suomenkieliset julkaisut huomioitiin yleensä työ-

käyksellä tai hymiöllä, kun taas samantapaiset karjalankieliset tai karjalaisuusaiheiset julkaisut saivat aikaan pientä keskustelua. Myös osa Aurin julkaisuista toi samaan tapaan esiin kieltä ja kulttuuria. Niissä kerrottiin esimerkiksi karjalankielisestä musiikista, karjalaisesta pukeutumiskulttuurista sekä karjalan ja suomen eroista.⁶³

Valtaosa Aurin ja Elmin julkaisuista kuului kantaottavaan ja valistavaan kategoriaan. Aiheita olivat esimerkiksi kielipoliittikka, kulttuurinen omiminen ja vähemmistöjen syrjintä sekä historiassa että nykypäivän Suomessa. Aktivistien rakentamassa historiakuvassa korostuivat karjalaisten kohtaamat vastukset ja vaikeudet. Etenkin Auri rinnasti menneisyyttä nykyisyyteen ja loi käsitystä syrjinnän pitkästä jatkumosta, jossa karjalaiset oli yhtäältä esitetty suomalaisina eikä omana kansanaan ja toisaalta karjalaista kulttuuria oli pidetty venäläistyneenä. Nykyisyyttä koskevassa kerronnassa he viittasivat omiin kokemuksiinsa.⁶⁴ Aktivistien narratiiveissa karjalaiset näyttäytyivät suomalaisten toiminnan kohteina ja uhreina, eivät aktiivisina toimijoina. Julkaisuissa ei ollut tilaa ilmiöiden kontekstualisointiin, jota ilman poiminnat eivät paranna vastaanottajan ymmärrystä historiasta tai politiikasta.⁶⁵ Julkaisut yhdistävät valikoiden historiallista tietoa ja 2020-luvun käsitteitä.

Osa nuorten julkaisuista oli provosoivia ja syyllistäviä. Auri ja Elmi totesivat Suomen valtion toteuttaneen ja toteuttavan edelleen kansanmurhaa, koska se ei ole edistänyt karjalankielisten kielellisiä oikeuksia.⁶⁶ Vaikka aktivistit vaativat toimia ennen kaikkea valtiolta, Auri korosti myös jokaisen yksilön vastuuta toimia vähemmistöjen oikeuksien puolesta.⁶⁷ Elmi twiittasi paljon hallituksen kielipoliittisesta ohjelmasta, johon karjalaisnuoret olivat ladanneet suuria toiveita siitä lähtien, kun karjalan kieli oli mainittu hallitus-

61. Kananen 2010; Tarja Raninen-Siiskonen, Karjalaisen siirtöväen sopeutuminen tutkimusten kohteena. Teoksessa Pekka Suutari (toim.) *Karjala-kuvaa rakentamassa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2013, 129–131; Eeva Riutamaa, *Maan korvessa kulkevi. Evakkolasten kasvukokemusten tunnemuitot ja hyvinvointi*. Turun yliopisto 2016, 111–114; Hannu Heikkilä, *Mureen kirjeet. Evakkous ja elämäntavan muutos raja-karjalais-ortodoksisten sisarusten kirjeenvaihdossa 1930-luvulta 1970-luvulle*. Jyväskylän yliopisto 2021, 111–119.

62. Vertaa esimerkiksi Carol Fleisher Feldman, Narratives of national identity as group narratives. Teoksessa Jens Brockmeier & Donal A. Carbaugh (toim.) *Narrative and Identity. Studies in Autobiography, Self and Culture*. John Benjamins Pub. Co. 2001, 143; Rice 2002, 80–82, 93.

63. Aurin IG-kohokohta Muuzikkua marraskuu 2020; Aurin IG-video 8.11.2021; Aurin IG-kelat 4.9.2020, 1.12.2020 ja 22.3.2021.

64. Esimerkiksi Aurin IG-kela 16.8.2020; Aurin IG-julkaisut 27.2.2021 ja 24.4.2021.

65. Ivor Goodson, Life histories and narratives. Teoksessa Ivor Goodson et al. (toim.) *The Routledge International Handbook on Narrative and Life History*. Routledge 2016, 3–10.

66. Aurin IG-kela 1.10.2021; Elmin twiitit 17.10.2021 ja 2.11.2021.

67. Aurin IG-kela 18.6.2021.

ohjelmassa kesäkuussa 2019. Sen toivottiin toteuttavan karjalaisnuorten tärkeimmät tavoitteet nostamalla karjalan kieli perustuslakiin saamen ja romanikielen rinnalle sekä takaamalla karjalan elvytyksen jatkuvuus. Syksyllä 2021 toiveikkaus oli vaihtunut pessimismiin, sillä valmistelu eteni hitaasti ja kieliyhteisöä ja kielentutkijoita vain ”näennäskuultiin”.⁶⁸

Karjalaisaktivistien sosiaalisen median julkaisuilla oli tarkoitus ”tökkiä kepillä ampieispesää” ja saada lukijoissa aikaan reaktio. Toisaalta Joukin mielestä ne herättivät vihamielisiä reaktioita silloinkin, kun asiaa ei ollut muotoiltu provosoivasti. Auri sai toistuvasti palautteena vihapuhetta.⁶⁹ Hän pohti sen kumpuavan ihmisten tietämättömydestä, johon uskoi voivansa vaikuttaa aktivismillaan. Auri sai seuraajiltaan myös paljon kiitosta. Parhaimmalta hänestä tuntui se, että jotkut aluksi kielteisesti suhtautuneet olivat muuttaneet mieltään häntä pidempään seurattuaan.⁷⁰ Nuorten mukaan kasvotusten tavattaessa tunteettomat ihmiset suhtautuivat karjalaisuuteen ja karjalan kieleen yleensä hyväntahtoisen kiinnostuneesti, vaikka monet olivatkin tietämättömiä.⁷¹

Sosiaalisella medialla oli rajoitteensa monimutkaisten ilmiöiden käsittelyareenana. Lumo oli kertonut sisaruksilleen WhatsAppissa KNŠ:n perustamisesta ja karjalaisten assimilaatiosta läväyttämällä ”valtavan määrän tekstiä siitä minkä takia te ette tiedä, että te olette karjalaisia”. Sisaruksista yksi sivuutti Lumon pitkän tekstin, ja toinen suhtautui vähättelevästi aiheeseen verraten karjalaisuusidentifikaatiota geenitesteihin. Lumon sisarukset eivät identifioituneet heille yllättäen esitettyyn narratiiviin, sillä se oli vas-

toin heidän historiakäsitystään ja ymmärrystään karjalaisuuden ja suomalaisuuden välisestä suhteesta.⁷²

Kuka saa olla karjalainen?

Nuoret karjalaiset haastoivat valtavirtaista historiakäsitystä ja avasivat monelle uuden näkökulman karjalaisuuden ja suomalaisuuden väliseen suhteeseen. Verkkosivuillaan KNŠ määritteli karjalaisuutta näin:

Karjalaisuuteen ei ole olemassa mitään tarkkaa määritelmää. Yleisesti ottaen karjalaiseksi identifioituvalla oletetaan kuitenkin olevan jonkinlainen objektiivinen side tai suhde karjalaisuuteen. Tällainen side voi olla esimerkiksi karjalaiset vanhemmat tai isovanhemmat, kieli, kulttuurissa eläminen, avioliitto karjalaisen puolison kanssa, tai muu vastaava yhteys.

Yhdistys täsmensi esimerkiksi siirtokarjalaisten jälkeläisten olevan karjalaisia, vaikka ”vuosikymmenien assimilaatiopolitiikan seurauksena” kaikki heistä eivät tiedä tai ymmärrä olevansa karjalaisia.⁷³ KNŠ:n määritelmä, johon nuoret yhtyivät, oli pikemmin avoin kuin rajaava ja ulossulkeva, ja se korosti henkilön itseidentifikaatiota.⁷⁴ Yhdistys kiinnitti toimintansa vahvasti karjalan kieleen,⁷⁵ ja Elmi sekä Venni viittasivat yhdistykseen karjalankielisten, ei karjalaisten, nuorten järjestönä. Jotkut olivat yhdistyksen perustamisvaiheessa ajaneet karjalaisuuden tiukempaa määrittelyä – vaikka se olisi johtanut joidenkin karjalaiseksi itsensä mieltävien henkilöiden rajaamiseen ryhmän ulkopuolelle.⁷⁶

68. KNŠ:n IG-video 12.4.2021, 27:00–29:00; Elmin twiitit 17.9.2021, 14.10.2021 ja 25.11.2021.

69. Sosiaalisen median vihapuhe ei selity pelkällä verkkovälitteisyydellä, mutta verkossa vihapuhe tavoittaa nopeammin ja helpommin suuremman määrän ihmisiä, ja algoritmit saattavat suosia sisältöä, joka saa aikaan reaktioita. Loukkaavat kommentit keräävät enemmän tykkäyksiä kuin hyvän maun mukaiset ja epäasiallisten kommenttien lukeminen lisää todennäköisyyttä, että ihminen itsekin kirjoittaa samaan tyyliin. Alexander Bor & Michael Bang Petersen, The Psychology of Online Political Hostility. A Comprehensive, Cross-National Test of the Mismatch Hypothesis. *American Political Science Review* (2021), 2–4, 14, 15 <https://doi.org/10.1017/S0003055421000885>; Jin Woo Kim et al., The Distorting Prism of Social Media. How Self-Selection and Exposure to Incivility Fuel Online Comment Toxicity. *Journal of Communication* 71 (2021), 934–937.

70. Aurin IG-kelat 24.8.2020 ja 7.5.2021; Aurin IG-kohokohta Haastikset; Aurin kommentit IG-kelaansa 25.2.2021; Aurin IG-video 21.6.2021, 33:00–34:15.

71. Elmi; Lumo.

72. Vertaa Davis 2002, 17–18.

73. KNŠ:n verkkosivut, UKK. <https://www.karjalazet.fi/ukk/> (12.10.2022).

74. Elmi; Jouki; Lumo; Venni; Aurin IG-kela 23.8.2020; Aurin IG-kohokohta FAQ kesäkuu 2021.

75. KNŠ:n verkkosivut, etusivu. <https://www.karjalazet.fi/> (12.10.2022); KNŠ:n verkkosivut, Tietoa yhdistyksestä. <https://www.karjalazet.fi/yhdistystietoa/> (12.10.2022).

76. Jouki.

Etenkin Elmi ja Venni korostivat karjalaisuuden monimuotoisuutta, minkä vuoksi he kannattivat väljää määrittelyä. He pohtivat esimerkiksi kieleen, uskontoon tai suvun muuttohistoriaan nojautuvia karjalaisuuden alakategorioita. Monimuotoisuus ja siitä juontuvat sisäiset jaottelut voivat tuottaa kitkaa yhteisöihin. Karjalan kielen puhujien kesken käytiin 2010-luvulla ”murre-sotaa”, jossa kiisteltiin muun muassa siitä, mikä kolmesta murteesta tulisi valita kirjallisen standardin pohjaksi. Erimielisyydet hidastivat muutoinkin vaikeaa kielenelvytystä.⁷⁷ Nuoret olivat seuranneet kiistelyä sivusta ja korostivat, että Discord-ryhmässä ei ollut kiistoja tai jakolinjoja. Ilmiössä voi olla eroja sukupolvien välillä: esimerkiksi evakkojen karjalaisuus kiinnittyi vahvasti entiseen kotipaikkaan, mutta heidän jälkipolvensa identifioituvat karjalaisuuteen paikka-vapaammin. KNŠ:n puheenjohtaja Tuomo Kondie näki karjalaisliikkeen olevan 2020-luvun alussa uudessa vaiheessa muutaman mylly-ryksen vuoden jälkeen: liikkeessä oli useita toimijoita, jotka pyrkivät yhteistyöhön kiistelyn sijaan.⁷⁸

Vaikka nuoret korostivat karjalaisuusmääritelmässä avoimuutta, he myös erottelivat eri karjalaisuuksia muun muassa kieleen ja kokemustaustaan nojaten. Elmi totesi, että ”on mun mielestä olennaista, mistä karjalaisuudesta puhuu (...) vaikka kannaslaiset ei voi oikein puhua raja-karjalaisten asioiden puolesta, koska ne on aika erilaisia konteksteja olleet”. Vaikka nuoret eivät arvottaneet karjalaisuuksia ja korostivat niiden yhdenvertaisuutta, eri karjalaisuuksien välille muodostui jännitteinen suhde. Raja-Karjalaan juuria omaaville oli tärkeintä korostaa sen alueen erityispiirteitä, joita Suomessa oli heidän mukaansa vieroksuttu. Jouki ja Lumo harmittelevat suomalaisten paikantavan Karjalan usein

Kannakselle ja Käkisalmen ympäristöön unohtaen Raja-Karjalan ja Vienan Karjalan. Ylipää-tään karjalankielisistä tiedettiin vähemmän kuin kannaksenkarjalaisuudesta tai epämääräisestä ”piirakkakarjalaisuudesta”.⁷⁹

Keskustelussa *Kalevalasta* näkyi sen sijaan halu korostaa karjalaisten yhtenäisyyttä ja tehdä eroa suomalaisiin. Pääasiassa Vienan Karjalasta kerätyistä runoista koostettuun ja muokattuun teokseen nuoret viittasivat poikkeuksesta karjalaisena eikä esimerkiksi vienalaisena. Karjalaisnuoret näkivät eepoksen kulttuurisena omimisenä, jossa suomalaiset olivat etuoikeutettuna ryhmänä ottaneet käyttöön karjalaisten kulttuuria ja hyödyntäneet sitä kansallisen identiteetin rakentamisessaan.⁸⁰

Aktivistien *Kalevalaa* koskevat kannanotot nostattivat toistuvasti kiihtyneitä keskusteluja, mikä hämmästytti Venniä. Hänen nähdäkseen ”kukaan ei ollut viemässä mitään” suomalaisilta, vaan kyse oli ainoastaan siitä, että eepoksen alkuperä tunnettaisiin ja tunnustettaisiin paremmin. Jyrkempää mielipidettä edusti Auri, joka vaati, että suomalaisten tulisi luopua *Kalevalasta* ja totesi, että ”päätökset *Kalevalan* käyttöön liittyen pitäisi olla karjalaisten käsissä”⁸¹ tarkentamatta mitä luopuminen käytännössä tarkoittaisi ja mikä taho edustaisi karjalaisia tai saisi oikeuden määrittellä karjalaisuutta. Toisena esimerkkinä kulttuurisesta omimisesta nuoret nostivat esiin muun muassa ”supisuomalaiset harrastajaitkijänaiset”.⁸²

Yhteiskunnallinen liike voi tukeutua identifi-kaation rakentamisessa oman ryhmän samanlaisuuteen tai erilaisuuteen suhteessa johonkin toiseen ryhmään. Identiteetistä viestitään yhtäältä liikkeen sisällä sen jäsenille ja toisaalta ulospäin esimerkiksi päätöksentekijöille.⁸³ Nuorten karjalaisten pohdinnoissa näiden ulottuvuuksien

77. Anneli Sarhimaa, Kenelle karjala kuuluu? Teoksessa Eeva-Kaisa Linna & Anneli Sarhimaa (toim.) *Meijän hierus. Esseitä karjalan kielestä*. Karjalan sivistysseura 2019, 116–118; Niina Kunnas, Suomenkarjalan kielen nykytila ja tulevaisuus. *Futura* 33 (2014), 21–23.

78. Tuomo Kondien alustuspuheenvuoro Kalevalaseuran ja Itä-Suomen yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen järjestämässä Karjalaisuus ja karjalan kieli tutkimuksessa -keskustelutilaisuudessa 8.12.2021.

79. Myös Miša Šuačči, Raja-karjalaisena 2020-luvun Suomessa. Podcast huhtikuun 2021. <https://soundcloud.com/uusisuistamo/5-uusi-suistamo-podcast-raja-karjalaisena-2020-luvun-suomessa> (12.10.2022).

80. Esimerkiksi Aurin IG-julkaisu 27.2.2021.

81. Aurin IG-julkaisu 27.5.2021.

82. Jouki; Aurin IG-julkaisu 27.2.2021; Aurin twiitit 5.10.2021, 6.10.2021 ja 11.10.2021.

83. Rachel L. Einwohner, Jo Reger & Daniel J. Myers, Introduction. Identity Work, Sameness, and Difference in Social Movements. Teoksessa Jo Reger, Daniel J. Myers & Rachel L. Einwohner (toim.) *Identity Work in Social Movements*. University of Minnesota Press 2008, 7–8.

aiheuttama identifiikaation monimutkaisuus näkyi ennen kaikkea suomenkielisten evakkojen karjalaisuutta käsiteltäessä. Toisinaan Auri korosti Kannaksen alueen suomalaistumista, ja toisinaan hän julisti Laatokan ja Kannaksen karjalaisten olleen samaa kansaa Raja-Karjalan karjalankielisten karjalaisten kanssa.⁸⁴ Koska Auri painotti toistuvasti karjalaisten olevan kansa, hän piti vääristyneenä valtavirtaista ajattelutapaa kokea karjalaisuus suomalaisuuteen kuuluvana heimoidentiteettinä.⁸⁵

Discord-ryhmän nuorten ja heidän vanhempiensa ikäpolven välillä oli eroa suhtautumisessa suomalaisuuteen. Esimerkiksi Lumon karjalaisiksi itsensä mieltävät vanhemmat olivat ihmetelleet, kun hän oli puhunut karjalaisista vähemmistöryhmänä. Heidän mielestään karjalaiset olivat suomalaisia. Lumo näki assimilaation vaikuttaneen siihen, että moni nykynuori ei ajatellut olevansa karjalainen, vaikka tiesi sukutaustaan. Menetetyn yhteyden karjalaisuuteen saattoi nuorten mukaan kuitenkin palauttaa keräämällä tietoa suvusta, historiasta, kielestä ja kulttuurista, mikä sujui parhaiten yhdessä muiden karjalaisten kanssa esimerkiksi oman yhdistyksen puitteissa.⁸⁶

Johtopäätökset

Tässä artikkelissa kuullut nuoret identifioituivat karjalaisiksi määrittäen karjalaiset erilliseksi ryhmäksi suomalaisista. Identifiikaation kohde ja se, mitä merkityksiä ja sisältöjä sille annetaan, ovat aina valinnan tuloksia. Moniaalle juontuvasta sukutaustasta ja menneisyydestä poimitaan ne osat, joita pidetään tärkeimpinä ja omimpina. Useimmille nuorille heidän isovanhempiensa sukupolveen kuuluneet henkilöt edustivat selvimmin karjalaisuutta, kun taas heidän vanhempiensa suhde karjalaisuuteen näyttäytyi nuorille epäselvempänä tai heikompana. Mielenkiintoista on, että myös 1980-luvun alussa haastatelluille karjalaisnuorille isovanhempien sukupolvi edusti karjalaisuuden personoitumia.⁸⁷ Isovanhempien kokemukset ja tietämys aineettomasta perinnöstä

juontuvat ajallisesti kauempaa kuin vanhempien, mikä saattaa tehdä niistä nuorille kiinnostavampina ja niiden saatetaan mieltää edustavan aidommin karjalaisuutta.

Kunkin sukupolven karjalaisuudessa ja sen ilmentymisessä on otettava huomioon yhteiskunnallinen konteksti ja poliittis-kulttuuristen muutosten vaikutukset. Vaikka koulutustason nousu on viimeisen kymmenen vuoden aikana pysähtynyt tai jopa laskenut, se on huomattavasti korkeampi kuin esimerkiksi 50 vuotta sitten.⁸⁸ Tämän artikkelin avainkertoja valtaosalla oli korkeakoulututkinto tai he opiskelivat parhailaan korkeakoulussa. Korkeakouluopinnot ja itsenäinen opiskelu olivat tutustuttaneet nuoret assimilaation ja kulttuurisen omimisen kaltaisiin termeihin, joilla he käsitteellistivät omia ja aiempien sukupolvien kokemuksia. Käsitteitä ja muita vaikutteita he näyttivät omaksuneen myös kansainvälisestä vähemmistöjen etnopolitiisesta liikehdinnästä, joka on voimistunut ja levinnyt 1970-luvulta lähtien.

Karjalaisaktivistien esikuva näyttää olleen saamelaisjärjestöt ja -aktivistit, jotka ovat Suomessa toimineet tienraivaajina vähemmistökieliä ja -kulttuureja koskevissa keskusteluissa. Nykynuorilla käytössä oleva teknologia helpottaa kansainvälisten vaikutteiden omaksumista sekä ympäri Suomea asuvien karjalaisten verkostoitumista ja yhteydenpitoa. Sosiaalinen media antaa heille myös areenan, jossa tuoda esiin omia, valtavirtaisesta karjalaisuuspuheesta eroavia näkemyksiä.

Karjalaisnuorten aktivismi ei ole toimijoille hauskaa harrastuspuuhastelua, jollaiseksi sitä on saatettu vähätellä, vaan taistelua oman identiteetin, kielen ja kulttuurin puolesta. Heidän toimintansa ei myöskään rajoitu yksittäisten toimijoiden someaktivismiin. Nuorten karjalaisten mobilisaation voidaan katsoa edenneen liikkeen laajenemisen ja yhteen kasvamisen vaiheeseen 2020-luvulle tultaessa. He ovat organisoituneet eri kansalaisjärjestöihin kehittäen ja määrittäen tavoitteitaan sekä pyrkien vaikuttamaan yleiseen mielipiteeseen.

84. Aurin IG-kela 23.8.2020, 27.8.2020; Aurin IG-video 21.6.2021.

85. Aurin IG-kela 23.8.2020.

86. Lumo; Venni; Aurin IG-kela 20.8.2021.

87. Heikkinen 1989, 361–365.

88. Miia Huomo, Koulutustason huima nousu notkahti. Suomalaisnuoret enää OECD-maiden keskitasoa. Tilastokeskus 2022. <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2022/koulutustason-huima-nousu-notkahti-suomalaisnuoret-enaa-oecd-maiden-keskitasoa/> (12.10.2022).

Tutkimusajankohtana tarkastelemiemme karjalaisnuorten vaikutustyö kohdistui muun muassa valtioneuvoston kielipoliittisen ohjelman valmisteluun. Kun ohjelma kesäkuussa 2022 julkistettiin, nuoret totesivat saaneensa lobbauvoiton,⁸⁹ mainitsihan oikeusministeriön edustajakin julkistamistilaisuudessa, että heillä on ”erittäin hyvin tiedossa karjalankielisen yhteisön esiin tuomat haasteet ja kysymyksenasettelut”⁹⁰. Nuoret kuitenkin pelkäsivät, että ohjelmassa mainitut hyvät ja oikeansuuntaiset aiheet ja pyrkimykset eivät toteutuisi tarpeeksi nopeasti. Joillekin oli myös pettymys, että karjalan kielilakia ei ollut otettu ohjelmassa tavoitteeksi.⁹¹ Kielipoliittisten tavoitteiden lisäksi aktivistit ovat esittäneet myös kauemmas tähtääviä utopioita, kuten karjalaisten autonomisen alueen perustamista.⁹²

Laajaan karjalaisjärjestöjen kenttään on ennen KNŠ:n perustamista kuulunut monia viankarjalaisuutta ja rajakarjalaisuutta painottavia toimijoita, kuten Karjalan Sivistysseura, Karjalan Kielen Seura ja Suojärven Pitäjäseseura, jotka ovat pyrkinneet edistämään myös karjalan kielen asemaa. Nuoret ovat pystyneet rakentamaan omaa toimintaansa aiempien toimijoiden työn pohjalta – esimerkiksi opiskelemalla karjalan kieltä järjestöjen julkaisujen avulla. Nuoret haluavat kuitenkin rakentaa omanlaistaan järjestöä, joka ei esimerkiksi ankkuroidu mihinkään yksittäiseen pitäjään. Valtaosa heistä kokee aiempien järjestöjen katsovan liiaksi menneisyyteen. Vaikka nuoret hakevat aineksia omaan karjalaisuuteensa sukutaustastaan ja menneisyydestä, he haluavat vaikuttaa nimenomaan kielen ja kulttuurin tulevaisuuteen. Nuorten järjestö on myös valmis ottamaan kärjekkäästi kantaa – joskin yhdistyksen

suulla puhutaan maltillisemmin kuin sen yksittäisten aktivistijäsenten.

Aika näyttää, miten KNŠ ja muut toimijat asetuvat karjalaisjärjestöjen kentällä ja painottuuko toiminnassa jatkossa yhteiskunnallinen vaikuttaminen vai kulttuuritoiminta monen muun karjalaisuuteen kytkeytyvän yhdistyksen tavoin. On myös vielä epäselvää, miten vakiintuneemat toimijat ottavat nuorten järjestön vastaan ja millaista yhteistyötä niiden välille kehittyi. Näkemyseroja KNŠ:n ja joidenkin toimijoiden välillä löytynee ennen kaikkea karjalaisuuden ja suomalaisuuden välisen suhteen määrittelystä.⁹³ Itse sosiaalinen liike, saavuttipa se suuria tuloksia tai ei, on jo itsessään tärkeä. Se vetää puoleensa nuoria ja lisää heidän alttiuttaan osallistua yhteiseen poliittiseen toimintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Murrosten ja uusien alkujen lomassa on myös tärkeää huomata se jatkuvuus, millä nuoret nykyaktivistit perustelevat toimintaansa: alistettujen historialla, kielellä ja kulttuurilla.

Artikkeli on osa Urbaani karjalaisuus -tutkimushanketta, jota rahoittaa Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseätiö.

Professori **Maria Lähtenmäki** toimii hankkeen johtajana. **Sähköposti:** maria.lahtenmaki@uef.fi.
FT Sinikka Selin (sinikka.selin@uef.fi),
FT Oona Ilmolahti (oona.ilmolahti@uef.fi) ja
FM Anssi Neuvonen (anssi.neuvonen@uef.fi) toimivat hankkeen tutkijoina Karjalan tutkimuslaitoksella Itä-Suomen yliopistossa.

89. Elmin twiittiketju 16.6.2022.

90. Finnish Government. OM:n tiedotustilaisuus valtioneuvoston kielipoliittisesta ohjelmasta 16.6. YouTube-video 16.6.2022. <https://www.youtube.com/watch?v=GhxOAwcNaWs> (12.10.2022).

91. Aurin twiitti 16.6.2022; Elmin kaksi twiittiketjua 16.6.2022.

92. KNŠ:n IG-video 19.8.2021, 36:00–38:00 ja 41:00–45:00; vertaa Miroslav Hroch, *European Nations. Explaining their Formation*. Verso 2015, 89–94, 111–112.

93. Ks. esimerkiksi Karjalan Liiton puheenjohtajan mielipidekirjoitus, joka oli reaktio sanomalehdessä julkaistun erään nuoren karjalaisaktivistin henkilökuvaan. Outi Örn, Karjalainen kulttuuri pitää tuoda esille osana suomalaisuutta (mielipidekirjoitus). *Helsingin Sanomat* 11.8.2022, B16.